

דף מקורות - פרשת נשא – וישם לך שלום

השיעור השבועי של הרב יצחק חי זאגא בבית הרב קוק, אור לב' סיון תשע"ו
א. במדבר ו – 'ישא ד' פניו אליך וישם לך שלום. ושמנו את שמי על בני ישראל ואני אברכם.

ב. דברים ד' מד – 'וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. שמות טו – 'ויסע משה את ישראל מים סוף.. ויבאו מרתה ולא יכלו לשתת מים כי מרים הם.. וילנו העם על משה.. ויצעק אל ד' ויורהו ד' עץ וישלך אל המים וימתקו המים שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו. ויאמר אם שמוע תשמע לקול ד' אלוקיך והישר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל חקיו כל המחלה אשר שמתני במצרים לא אשים עליך כי אני ד' רפאך. ישעיהו נא' טז – 'ואשים דברי בפוך.. לנטע שמים וליסד ארץ ולאמר לציון עמי אתה. ישעיהו נט' כא – 'ואני זאת בריתי אותם.. רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתני בפוך לא ימוש מפוך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ד' מעתה ועד עולם.

ג. דברים לא' יט – 'ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפייהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל. עירובין נד – 'רבי עקיבא אומר מניין שחייב אדם לשנות לתלמידו.. עד שתהא סדורה בפייהם שנאמר שימה בפייהם.. אמר רב חסדא אין תורה נקנית אלא בסימנין שנאמר שימה בפייהם אל תקרי שימה אלא סימנה.

ד. שמות כא' א – 'ואלה המשפטים אשר תשים לפנייהם. אונקלוס – 'ואלין דיניא דתסדר קדמיהון. רש"י – אמר לו הקב"ה למשה לא תעלה על דעתך לומר אשנה להם הפרק וההלכה ב' או ג' פעמים עד שתהא סדורה בפייהם כמשנתה, ואיני מטריח עצמי להבינם טעמי הדבר ופירושו, לכך נאמר אשר תשים לפנייהם, כשלחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם.

ה. זוהר נשא קמז – 'מהו ושמנו את שמי, א"ר יהודה יתקנו כמה דכתיב (במדבר ד) ושמנו אותם איש איש על עבודתו ואל משאו, לאתקנא בברכתהון כתרין דימינא לימינא וכתרין דשמאלא לשמאלא כדקא חזי

ו. רבינו בחיי .. -הזכיר לשון "תשים" מלשון סם, להורות שאם הדיין שופט בצדק הוא לו סם חיים ואם לא, נעשה לו סם המות. ודומה לזה מה שדרשו רז"ל: (פסיקתא זוטרתא עקב) בפסוק: ושמתם את דברי אלה. מלשון סם, הוא שאמרו זכה אדם בדברי תורה נעשים לו סם חיים, לא זכה נעשים לו סם מות.

ז. ירושלמי ע"ז פ"ב ה"ז – דתני רבי שמעון בן יוחאי ואלה המשפטים אשר תשים לפנייהם, מה הסימה הזאת אינה נגלית לכל בריה כך אין לך רשות לשקע את עצמך בדברי תורה אלא לפני בני אדם כשרין. תענית ח – 'ואמר רבי יצחק אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין שנאמר (דברים כח') יצו ה' אתך את הברכה באסמך.

ח. במדבר רבה נשא יא – 'ר' נתן אומר וישם לך שלום, שלום זה שלום מלכות בית דוד (ישעיה ט) למרבה המשרה ולשלום אין קץ, רבי אומר זה שלום תורה שנאמר (תהלים כט) ה' עוז לעמו יתן וגו'. דברים יז' טו – 'שום תשים עליך מלך אשר יבחר ד' אלוקיך בו מקרב אחיך תשים עליך מלך לא תוכל לתת עליך איש נכרי אשר לא אחיך הוא.

ט. תהלים עד' ב - 'עטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה. מלכים א' יא' כט - 'ויהי בעת ההיא וירבעם יצא מירושלם וימצא אתו אחיה השילני הנביא בדרך והוא מתכסה בשלמה חדשה ושניהם לבדם בשדה. סנהדרין קב - בשלמה חדשה אמר רב נחמן.. מה שלמה חדשה אין בה שום דופי אף תורתו של ירבעם ד"א שחידשו דברים שלא שמעה אמן מעולם..

י. תהלים קמז - 'שבחי ירושלם את ד' הללי אלוקיך ציון.. השם גבולך שלום.. השלח אמרתו ארץ.. הנתן שלג כצמר כפור כאפר יפזר. משליך קרחו כפתים לפני קרתו מי יעמד. ישלח דברו וימסם ישב רוחו יזלו מים. מגיד דברו דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל. לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום הללויה.

יא. במדבר כד' כג - 'וישא משלו ויאמר אוי מי יחיה משמו א-ל. סנהדרין קו - אמר רבי יוחנן אוי לה לאומה שתמצא בשעה שהקב"ה עושה פדיון לבניו, מי מטיל כסותו בין לביא ללביאה בשעה שנזקקין זה עם זה. תפילה - שים שלום..

יב. קובץ ז' פח - 'החסידיים הטבעיים, נפשם מלאה המיה אלוקית, לבם ובשרם ירננו אל א-ל חי, ועם כל תוקף תבערה הטבעית האוכלת בקרבם פנימה, הפורצת כל גבולים, ודולגת על כל פרטים, הנם משתעבדים לדברי ד', כי שמרו אמרתך ובריתך ינצורו. והחסידות הישראלית עומדת היא על הגבולים, לשמור את המית הנפש, שכאשר יתגעשו גליה, ישוּבו ולא יעברו גבולם, שם שם לו חק ומשפט ושם נסוהו. זהו כח האיתן אשר לישראל, האזור בגבורה, אשר עם רוממות שיא גלי המית הנפש, בשטף השקפות ועריגות דורכות במתי ים ומרקיעות עבי שחקים, הכל נכנע לדבר ד' ואמרי פיו. ומתוך הנשמה העליונה הזאת משתקפת השקפת עולם מלא, המחומש באוצר חיים עזיזים. המון שטפים אדירים הולכים והומים, וגלים גועשים של כחות נוראים מרקיעים למעלה רום, וכולם בכל זה מפלסים את נתיבתם בצורה מדוייקה, מלאה חשבון, הפונה לשכלול עולם ועילוין, להריק חסדו של יוצר כל על מעשיו. שאם היו השטפים הפנימיים בהמון עזם יוצאים, היה כח משבר כח, ויצורי עולמים לא היו יוצאים לעמדת צביונם. כשנתגלה איזה רוח של אמוניות טבעית במקום זר, מיד הרס את הגדרים והחריב בנינים איתנים, ושאייה יוכת שער. ויעקב רד עם א-ל, ועם קדושים נאמן. משליך קרחו כפתים לפני קרתו מי יעמד, ישלח דברו וימסם ישב רוחו יזלו מים, מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל, לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום הללויה.

יג. בראשית רבה תולדות 10 - 'ר' ברכיה פתח שובי שובי השולמית.. אומה שהכהנים משימין לה שלום בכל יום.. אומה ששלום העולמים דר בתוכה, שנאמר ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.. אומה שאני עתיד ליתן בה שלום.. שנאמר ונתתי שלום בארץ.. אומה שאני עתיד לנטות אליה שלום, הה"ד (ישעיה 10) כה אמר ה' הנני נוטה אליה כנהר שלום.

יד. ישעיהו נב' ז - 'מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה אמר לציון מלך אלוקיך.